

Upravni sud u Rijeci

UDK 347.998.85(497.5 Rijeka)(094.8)

TRENUTAK OD KOJEG SE RAČUNA ROK ZA PRIJAVU U EVIDENCIJU NEZAPOSLENIH OSOBA KOD PRESTANKA RADNOG ODNOSA NA TEMELJU SUDSKE PRESUDE

Čl. 37., 38., 39. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, NN 80/08, 94/09, 121/10, 25/11 i 118/12

Upravni sud u Rijeci presudom je poništio rješenje Ministarstva rada i mirovinskog sustava od 3. rujna 2013., poništio rješenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda P., od 20. lipnja 2013. te usvojio tužiteljičin zahtjev za priznavanje prava na novčanu naknadu i naložio prvostupanjskom tijelu da o tome donese odgovarajuće rješenje u roku od 60 dana od dostave pravomoćne presude u ovome upravnom sporu.

Rješenjem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda P., od 20. lipnja 2013. odbijen je zahtjev tužiteljice za priznavanje prava na novčanu naknadu.

Tuženik je rješenjem od 3. rujna 2013. (u datumu sadržanom u zaglavlju rješenja očitom je omaškom navedena 2012. godina) odbio tužiteljičinu žalbu izjavljenu protiv prvostupanjskog rješenja.

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca (čl. 37/1. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, NN 80/08, 94/09, 121/10, 25/11 i 118/12 – ZPZ). Odredbom st. 2. navedenoga članka propisano je da se kao vrijeme provedeno na radu iz st. 1. toga članka smatra vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju odno-

sno roditeljskom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju.

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, prestanka bolovanja odnosno roditeljskog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa (čl. 38/1. ZPZ-a). Prema st. 2. navedenoga članka, nezaposlena osoba koja iz opravdanog razloga propusti rok za prijavu iz st. 1. toga članka može se prijaviti i podnijeti zahtjev Zavodu u roku od osam dana od dana prestanka razloga koji je prouzročio propuštanje roka, a najkasnije 60 dana od propuštanja roka iz st. 1. toga članka.

Odredbom čl. 39/1. ZPZ-a propisano je da pravo na novčanu naknadu nema nezaposlena osoba kojoj je radni odnos prestao: zbog toga što je otkazala radni odnos, osim u slučaju izvanrednog otkaza ugovora o radu uzrokovanog ponašanjem poslodavca (t. 1.); pisanim sporazumom o prestanku radnog odnosa (t. 2.); zbog toga što nije zadovoljila na probnom radu ili nije zadovoljila tijekom pripravničkog odnosno vježbeničkog staža, odnosno nije u propisanom roku položila stručni ispit koji je posebnim propisom utvrđen kao uvjet za nastavak rada (t. 3.); zbog povrede obveza iz radnog odnosa (otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika), kao i zbog teške povrede radne obveze (izvanredni otkaz) odnosno službene dužnosti, zbog povrede obveza iz radnog odnosa (otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika), kao i zbog teške povrede radne obveze (izvanredni otkaz) odnosno službene dužnosti (t. 4.); zbog izdržavanja kazne zatvora duže od tri mjeseca (t. 5.). Prema st. 2. navedenoga članka, pravo na novčanu naknadu ne stječe nezaposlena osoba prema čl. 37/1. toga Zakona kojoj bi to pravo pripadalo nakon prestanka radnog odnosa odnosno službe ako je taj radni odnos trajao kraće od tri mjeseca, a prethodni radni odnos odnosno služba prestao na način utvrđen st. 1. toga članka. U čl. 40. ZPZ-a propisani su slučajevi u kojima pravo na novčanu naknadu iznimno pripada nezaposlenoj osobi kojoj je radni odnos prestao pisanim sporazumom.

Prvostupanjskom presudom Općinskog suda u R. od 27. travnja 2012. utvrđeno je da nije zakonit niti dopušten izvanredni otkaz ugovora o radu koji je tužiteljici dao Dom za starije i nemoćne osobe ... u R. odlukom od 12. prosinca 2008., s danom zaključenja glavne rasprave (23. travnja 2012.) utvrđen je sudski raskid ugovora o radu sklopljenog između tužiteljice i navedenog poslodavca na neodređeno vrijeme sklopljen 12. kolovo-

za 1999., odbijen je zahtjev tužiteljice za utvrđenje da joj radni odnos nije prestao i zahtjev za njezino vraćanje na posao, uz ostale prateće naloge prijašnjem poslodavcu tužiteljice.

Drugostupanjskom presudom Županijskog suda u P. od 3. prosinca 2012. potvrđena je prvostupanjska presuda od 27. travnja 2012., uz ukidanje dijela izreke te presude koji se odnosi na isplatu regresa.

Prema potvrdi prvostupanjskoga parničnog suda, prvostupanjska presuda donesena u radnom sporu u potvrđenom dijelu postala je pravomoćna 3. prosinca 2012., a ovršna 30. prosinca 2012.

Stajalište tuženika prema kojem se ovdje početak tijeka rokova iz čl. 38. ZPZ-a treba računati od dana prestanka radnog odnosa utvrđenog prvostupanjskom presudom donesenom u radnom sporu, neovisno o tome što se u vrijeme donošenja (objave) i dostave te presude nije radilo ni o pravomoćnoj ni o ovršnoj sudskoj odluci, ovaj Sud ocjenjuje pretjerano formalističkim te protivnim smislu i svrsi odredbi čl. 38. ZPZ-a, imajući u vidu da tužiteljica sve do dostave drugostupanjske presude u radnom sporu nije mogla osnovano tvrditi da joj je radni odnos prestao 23. travnja 2012., tj. nije mogla osnovano tvrditi da je nezaposlena već od toga dana. Sud, dakle, ne nalazi nikakvo pravno uporište u prilog stajalištu da se od stranke može tražiti da zahtjev podnese u roku koji bi počeo teći od događaja koji u vrijeme svoga nastanka u konkretnom slučaju uopće ne konstituira činjenicu odlučnu za početak tijeka roka.

Nadalje, upravni postupak u kojem se rješava upravna stvar prava nezaposlene osobe na novčanu naknadu je postupak koji se pokreće na zahtjev stranke. Stoga se takav postupak smatra pokrenutim tek u trenutku predaje urednog zahtjeva stranke javnopravnom tijelu (čl. 40/2. Zakona o općem upravnom postupku, NN 47/09). Iz okolnosti predmetnog slučaja proizlazi da tužiteljica uredan zahtjev nije mogla podnijeti sve do preuzimanja radne knjižice i prijave o prestanku mirovinskog osiguranja, što je opunomoćenica tužiteljice, prema potvrdi tužiteljčina prijašnjeg poslodavca, preuzela tek 16. travnja 2013. Pri tome Sud uzgredno primjećuje da je i prvostupanjsko tijelo navedenu činjenicu očito smatralo relevantnom, jer je sastavilo nacrt zaključka od 19. lipnja 2013., kojim poziva tužiteljicu da dostavi dokaz o datumu zaprimanja dokumentacije od prijašnjeg poslodavca, uz rukom dopisanu naznaku »storno – pribavljen dokaz od poslodavca«.

Prethodno navedeno ujedno isključuje prihvatljivost argumenta iznesenog u odgovoru tuženika na tužbu, prema kojem je tužiteljica već nakon prvostupanjske presude trebala podnijeti zahtjev, u kojem slučaju bi postu-

pak bio prekinut do pravomoćnog rješavanja prethodnog pitanja. To ne samo zato što nije riječ o životnom argumentu, i ne samo što iz ustaljenih tehnika pravne interpretacije mjerodavnoga normativnog okvira ne proizlazi takva obveza stranke, već i stoga što se ne može prekinuti upravni postupak koji nije ni započet, a postupak u predmetnom slučaju nije mogao biti započet prije predaje urednog zahtjeva stranke.

Stoga ovdje treba uzeti da su rokovi iz čl. 38. ZPZ-a počeli teći 17. travnja 2013. Uzevši u obzir to utvrđenje te sadržaj spisa predmeta upravnog postupka, dostavljenog uz odgovor tuženika na tužbu, Sud nastavno utvrđuje sljedeće:

- tužiteljica je iznijela i dokumentirala zdravstvene razloge koji mogu činiti prihvatljivu osnovu za zaključak da je bilo mjesta primjeni objektivnog roka iz čl. 38/2. ZPZ-a;
- zahtjev od 21. svibnja 2013. podnesen je unutar tog roka;
- tužiteljica je u vrijeme podnošenja zahtjeva ispunjavala pretpostavke za priznavanje prava na novčanu naknadu propisane u čl. 37. ZPZ-a, pri čemu kod nje nisu postojale zapreke za priznavanje tog prava normirane u čl. 39. ZPZ-a.

Presuda od 5. ožujka 2015.

KRUG OSOBA KOJE IMAJU POLOŽAJ ZAKONSKOG POREZNOG JAMCA TE OBILJEŽJA ZLOUPORABE PRAVA, NA PRIMJERU PREDMETA PRISILNE NAPLATE POREZA I DRUGIH JAVNIH DAVANJA

Čl. 26.a, 26.b, 26.c, 26.d, 40.a, 40.b, 41. Općeg poreznog zakona, NN 147/08, 18/11, 78/12

Presudom Upravnog suda u Rijeci poništeno je rješenje Ministarstva financija, Samostalnog sektora za drugostupanjski upravni postupak od 23. siječnja 2013. i rješenje Ministarstva financija, Porezne uprave, Područnog ureda P. od 13. rujna 2012. te je predmet vraćen na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu.

Osporavanim rješenjem tuženika odbijena je žalba tužitelja izjavljena protiv rješenja Ministarstva financija, Porezne uprave, Područnog ureda P.

od 13. rujna 2012. kojim je u t. 1. utvrđeno da je drugotužitelj zbog zlouporabe prava odgovaran kao porezni jamac za neplaćene porezne obveze prvotužiteljice koja na dan 24. kolovoza 2012. ima evidentirani porezni dug u iznosu od 528.636,93 kn (357.957,73 kn – glavnica; 170.679,20 kn – kamate), dok je u t. 2. prvostupanjskog rješenja određeno da drugotužitelj odgovara za porezni dug do iznosa od 283.718,60 kn.

Protiv rješenja tuženika tužitelji su pravodobno podnijeli tužbu kojom osporavaju zakonitost pobijane odluke te, u bitnom, navode da drugotužitelj nije mogao biti utvrđen poreznim jamcem po osnovi čl. 26.c/4. Općeg poreznog zakona, NN 147/08,18/11, 78/12 (OPZ), odnosno zbog zlouporabe prava, s obzirom na to da se navedena odredba odnosi na odgovornost članova društva i osoba koje vode poslove društva za porezne dugove pravnih osoba. Osim toga tužitelji u tužbi iznose i druge prigovore zbog kojih smatraju da su osporavane odluke tuženika i prvostupanjskog tijela nezakonite – ti su navodi ispušteni iz razloga koji će se obrazložiti u nastavku. Tužbenim zahtjevom tužitelji traže poništavanje prvostupanjske i drugostupanjske odluke.

Odredbom čl. 26.d OPZ-a propisano je da osobe iz čl. 26.a, 26.b i 26.c te osobe iz čl. 40.a, 40.b i 41. OPZ-a, čija je odgovornost utvrđena rješenjem iz čl. 158.f/6. OPZ-a, za nemogućnost plaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa odgovaraju kao porezni jamci.

Odredbom čl. 26.a OPZ-a propisana je odgovornost osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba tako da je određeno da članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala odgovaraju kao porezni jamci ako pri vođenju poslova društva zloupotrebljavaju svoje ovlasti, što ima kao posljedicu nemogućnost ispunjenja obveza iz porezno-dužničkog odnosa i oštećenje poreznog tijela (st. 1.). Radnjama kojima se oštećuje porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu osobito se smatraju: preusmjerenje novčanih tokova na druge pravne ili fizičke osobe radi izbjegavanja plaćanja poreznih obveza, korištenje društva radi postizanja ciljeva koje ne bi sam mogao postići, a koji su zabranjeni; umanjenje ili otuđenje imovine društva ako je posljedica toga bila nemogućnost plaćanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa (st. 2.). Osobna odgovornost postoji i u slučaju osobe koja se koristi drugim osobama koje djeluju kao njegovi povjerenici, tako da se u društvu kao član iskazuje netko drugi, ali to čini po nalogu i uputama te osobe (st. 3.). Za podmirenje obveza društva, ali najviše do visine ostvarene koristi, supsidijarno odgovaraju i povezane osobe u čiju je korist poduzeto raspolaganje na štetu društva, što kao posljedicu ima neispunjavanje obveze iz porezno-dužničkog odnosa (st. 4.).

Odredbom čl. 26.c t. 1. OPZ-a propisano je da se smatra da su ispunjene pretpostavke za odgovornost članova društva, osoba koje vode poslove društva, i povezanih osoba, osobito ako oni prividno ili besplatno prenesu imovinu na trgovačko društvo, koje su osnovali sami ili s drugim osobama ili na drugi način cijelu imovinu ili dio imovine prividno prodaju, opterete bez odgovarajuće protučinidbe ili je besplatno ustupe povezanim osobama, oštete je, unište ili učine neupotrebljivom.

Iz prethodno citiranih odredaba OPZ-a razvidno je da je njima uređena odgovornost osoba koje vode poslove društva, članova trgovačkih društava te povezanih osoba da kao *ex lege* porezni jamci odgovaraju za one porezne dugove čiji je »glavni« porezni dužnik trgovačko društvo. Dakle, s obzirom na to da se prije citiranim člancima OPZ-a uređuje odgovornost fizičkih osoba za dugove pravnih osoba, a to u konkretnoj situaciji nije slučaj budući da tužitelji ne ulaze u krug prije spomenutih osoba, niti je riječ o poreznom dugu trgovačkog društva, Sud nalazi da nije bilo osnove da se drugotužitelja utvrdi poreznim jamcem po čl. 26.a/4. i 26.d OPZ-a, slijedom čega se utvrđuje da je pogrešnom primjenom materijalnog prava povrijeđen zakon na tužiteljevu štetu.

Presuda od 10. ožujka 2015.

*Mateja Crnković**

* Dr. sc. Mateja Crnković, viša asistentica na Katedri za upravno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (senior assistant at the Chair of Administrative Law, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, e-mail: matejacrnkovic@gmail.com)